

Л.Д. Бабушка, к. філос. н.
(Національний університет
харчових технологій)

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТА

Тематична секція: Сучасні моделі виховання студентства.

Входження в III тисячоліття, позначене поширенням концепцій, в яких домінує ідея про усвідомлення людством себе як єдиного планетарного організму, не позбавленого національної ідентичності. Відтак систему освіти глобального суспільства можна розглядати як інтегральну сукупність освітніх структур, відносин, діяльності та свідомості, що забезпечує відтворення і розвиток інтелектуального потенціалу країни. Незважаючи на помітні цивілізаційні суперечності стосовно глобалізаційних процесів на соціокультурному рівні, ідеї універсалізму мають помітні слов'янські традиції їх розуміння як «сродності», «соборності» тощо. Все ж підходи у розумінні й оцінці такого суперечливого явища як глобалізація можуть викликати певні розбіжності.

Аналізуючи причини протиріч, ми розуміємо, що багато з них коріняться між рівнем освітньої підготовки і можливостями самореалізації у власній справі в рамках національного процесу. Оскільки формування світогляду студента не можливе без урахування як внутрішніх, так і зовнішніх етнокультурних чинників.

По-перше, існує думка, що на певній фазі глобалізаційні процеси можуть стимулювати напружені пошуки національної ідентичності, етнокультурного самоствердження, повернення до свого національного коріння. Однак, чи не виникає при цьому загроза змішування, а надалі й підміна позицій щодо «значущості для української людини» й «абстрактної всезагальності, планетарності» в питанні осягнення даного феномена. Відповідно, відбувається етноморгалізація самого народу, спричинена глибокою кризою ідентичності.

По-друге, творення власних національних моделей культури неможливе без діалогу культур, який все ж за своєю діалогічною природою, передбачає певну окремішність, самобутність та самодостатність сторін. Тут потрібно пам'ятати, що модель культурно-історичного розвитку суспільства набуває своєї довершеності тоді, коли запозичені ідеї органічно й безболісно сприймаються широкими верствами населення. Адже для України, яка є різномірною в етнічному, соціальному, релігійному плані, це є особливо важливим.

Адаптація культурних запозичень, як результату глобалізаційного процесу та міжнаціонального діалогу, залежить від дотримання ряду факторів. Як влучно зазначив дослідник Олексішин О.О., інновації повинні органічно продовжувати і поліпшувати віками усталені традиції, а також необхідне поступове впровадження запозичень новацій у власну систему. Загалом діалектика національного і глобального вимірів соціокультурного простору полягає в потребі українців стати помітними і поміченими, повноцінними дійовими особами глобалізації, а не її периферією.

XXI сторіччя позначене домінуванням технічного та наукового прогресу. Актуальним завданням новітніх технологій є інтеграція цифрової інформації у життя людини, точніше, адаптація людини до світу цифрових технологій, а також сприяння тому, щоб технології не відокремлювались від людини, тобто мали «антропний інтерфейс».

Як позитивний аспект, новітня технологічна революція, зростаючий технологічний процес надали багатьом сферам суспільного життя привабливої перспективи кіберпростору, злиття різних медіа, інтерактивності, крайньої модернізації можливостей балансування між реальністю і фантазією, стирання їх жорсткого розмежування. З іншого боку, при подібному синтезі чи то діалогові між світами фізичним та цифровим, існує загроза дегуманізації суспільства, його духовного зубожіння під впливом різкого посилення ролі технократії у соціально-економічному розвитку. Фетишизація техніки та її зростаючих можливостей, згідно Т.

Адорно, призводить до відчуження і уречевлення людини, її бездуховності, в результаті технологізація суспільства постає як «невдала цивілізація», оскільки формує кіберлюдину. Адже, будучи створеною як засіб підпорядкування впливу людини, техніка сама постає сферою впливу, підкорюючи собі й саму людину. Це ставить на повістку дня не відмову від техніки як такої, а відкинення «ідеології техніки», безтурботного техніцизму. Теза про те, що експерти застерігають: «не грати в міжнародні комунікації сьогодні означає зникнення з планети» видається слушною за тієї умови, коли людина – мірило «всіх речей» і загалом всього, що відбувається у її житті. Отже, актуальним питанням в процесі освіти має бути формування самодостатньої людини-студента, де самодостатність виступатиме не лише феноменом, а й тенденцією.